

Izpit iz Osnov verjetnosti in statistike

24. junij 2011

- Čas pisanja: **45 minut**
- Vse rezultate zapišite na ta papir, pomožni izračuni z utemeljitvijo morajo biti priloženi.
- Vsi deli nalog so enakovredni.
- Rezultate lahko puščate v obliki $\frac{8^3}{35! \binom{16}{4}} \Phi\left(\frac{6}{\sqrt{14}}\right)$.
- Prepisovanje, pogovarjanje in uporaba knjig, zapiskov, prenosnega telefona in drugih pripomočkov je **strogo** prepovedano.

1. [20 točk] Verjetnost dogodkov

(a) Zapišite definicijo pogojne verjetnosti $P(A|B)$.

(b) Kdaj sta dogodka A in B nezdružljiva? Kdaj sta neodvisna?

Vržemo dve pošteni igralni kocki. Z A označimo dogodek, da je vsota pik na kockah enaka 4, 5 ali 6, z B pa dogodek, da je na obeh kockah (vsaki posebej) padlo sodo število pik.

(c) Kateri od dogodkov A ali B je bolj verjeten?

(d) Določite $P(A|B)$.

(e) Ali sta dogodka A in B neodvisna? Utemeljite.

2. [16 točk] Diskretne slučajne spremenljivke

(a) Na svojem predvajalniku glasbe imate posnetih 100 pesmi, med njimi je tudi 5 vaših najljubših. Predvajalnik imate nastavljen tako, da vam skladbe izbira naključno, **brez ponavljanja** pesmi. Naj bo X slučajna spremenljivka, ki vam pove, koliko izmed prvih 60 poslušanih skladb, bo vaših najljubših. Zapišite porazdelitev slučajne spremenljivke X .

(b) $E(X) =$ _____

(c) Na svojem predvajalniku glasbe imate posnetih 100 pesmi, med njimi je tudi 5 vaših najljubših. Predvajalnik imate nastavljen tako, da vam skladbe izbira naključno, **z možnim ponavljanjem** pesmi. Naj bo Y slučajna spremenljivka, ki vam pove, koliko izmed prvih 60 poslušanih skladb, bo vaših najljubših. Zapišite porazdelitev slučajne spremenljivke Y .

(d) $E(Y) =$ _____

3. [16 točk] Naj bo $X_1, X_2, \dots, X_n$ zaporedje neodvisnih slučajnih spremenljivk, ki so vse enako porazdeljene z $E(X_i) = \mu$ in $\sigma(X_i) = \sigma$.

(a) $E\left(\frac{X_1+X_2+\dots+X_n}{n}\right) =$ _____

(b) $D\left(\frac{X_1+X_2+\dots+X_n}{n}\right) =$ _____

(c) Za velike n slučajna spremenljivka $\frac{X_1+X_2+\dots+X_n}{n}$ porazdeljena približno

_____

(d) Če je $\mu = 0$ ter $\sigma = 1$, potem je slučajna spremenljivka $X_1^2 + X_2^2 + \dots + X_n^2$ porazdeljena _____

4. [16 točk] Vzorčenje

(a) Kaj je enostavno slučajni vzorec?

(b) Zapišite povprečje in popravljen standardni odklon vzorca $X_1, X_2, \dots, X_n$.

Tovarna žarnic izdeluje vrsto žarnic, katere življenjska doba je porazdeljena normalno s povprečjem 15 mesecev in standardnim odklonom 2 meseca. Naključno jih pakirajo v pakete po 400 žarnic. Denimo, da slučajna spremenljivka Y meri povprečno življenjsko dobo žarnic v posameznih paketih.

(c) $\sigma(Y) =$ _____.

(d) $Y \sim$ _____.

5. [12 točk] Intervali zaupanja

Izberemo si velik vzorec, katerega povprečje je enako a . Denimo, da je interval zaupanja za populacijsko povprečje pri stopnji zaupanja $\gamma = 0,95$ širine $2k$. Vemo, da je $\Phi(1,65) = 0,95$, $\Phi(1,96) = 0,975$, $\Phi(2,34) = 0,99$ ter $\Phi(2,58) = 0,995$, kjer je $\Phi(t) = P(Z < t)$ za $Z \sim N(0,1)$.

(a) S kakšno verjetnostjo omenjeni interval zaupanja pokrije populacijsko povprečje?

(b) Če bi poznali populacijski standardni odklon σ ter velikost vzorca n , potem bi bila širina intervala zaupanja $2k$ enaka _____ . (Utemeljite.)

(c) Če bi na istem vzorcu zapisali interval zaupanja za populacijsko povprečje pri stopnji zaupanja 0,99, bi bila njegova širina enaka _____ . (Utemeljite.)

6. [20 točk] Korelacija in regresija

- (a) Kaj geometrijsko predstavlja regresijska premica $Y = a + bX$?
- (b) V kakšni zvezi sta predznaka koeficienta regresijske premice b ter korelacijskega koeficienta $r(X, Y)$?

Za slučajni spremenljivki X in Y velja $K(X, Y) = 8$, $D(X) = 4$, $D(Y) = 1$.

- (c) Smerni koeficient prve regresijske premice je enak _____.
- (d) Smerni koeficient druge regresijske premice _____.
- (e) Prva in druga regresijska premica se sekata v točki _____.